

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tvllii Ciceronis Opera Omnia

Cicero, Marcus Tullius

Basileæ, MDCLXXXII

Liber undecimus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1133)

CICERO ATTICO, S.

11 TULLIA mea peperit XIII. Kal. Jun. puerum
2 *ἐπιμαρτυρίαν*, quod *ἠὲ ἔχοντες*, gaudebam. quod
quidem est natum, perimbrellum est. Me mirifice tran-
quillitates adhuc tenuerunt, atque majore impedimento
fuerunt, quam *εὐφροδία*, quibus asservor. nam illa 4 Hor-
tensios omnia fuere infantia. ita fiet homo nequissimus.
3 Salvio liberto depravatus est. Itaque posthac non scri-
bam ad te, quid facturus sim, sed quid fecerim. omnes
enim *κατασκευασίαι* videntur subaufcultare, quae loquor. Tu
tamen, si quid de Hispaniis, sive quid aliud, perge quae so-
scribere; nec meas litteras expectaris, nisi cum, quo o-

pio, pervenimus, aut si quid ex cursu. Sed hoc quoque
timide scribo. 5 *τὰ δὲ βραχέα* tarda adhuc & spissa. ut ma-
LA posuimus initia, sic cetera sequuntur. 7 fors *πεῖος*
nunc sequimur, eadem nos fortasse furiae persequentur.
ex Balbi autem scimone, quem tecum habuit non proba-
mus de Melita. dubitas igitur, quin nos in hostium nu-
mero habeat? scripsi equidem Balbo, te ad me de benivo-
lencia scripsisse & de suspicione. egi gratias. de altera
ei me purga, & equem tu hominem infeliciorem? non
loquor plura, ne te quoque excruciem. ipse conficior,
venisse tempus, cum jam nec fortiter, nec prudenter quid-
quam facere possim.

1. *ἠὲ ἔχοντες*. Hae epistola superiori agglutinata est in editione Vict.
quod locum manentem restituit additione *diei* quo peperit Tullia.
2. *ἐπιμαρτυρίαν*.) Septimelium.
3. *ἠὲ ἔχοντες*.) Feliciter peperit *ἠὲ ἔχοντες*, perperam, in m. suo
leg. testatur Vict. pro, *ὑποστροφῶν*.
4. *ἠὲ ἔχοντες* omnia. Vulg. *ἠὲ ἔχοντες* omnia.
5. *τὰ δὲ βραχέα* adhuc & spissa. Ea quae sunt ex usu. Has Graeci
vicesita referunt. TA ONIA, Dec. TA ONIA, unde emendavit Bos-
quae dicitur. vulg. *τὰ δὲ βραχέα* adhuc & spissa.
6. *ἐκπορεύομαι*. Vulg. *ἐκπορεύομαι*.

7. *Foris nunc sequimur, eadem nos fortasse*.) *Μεῖος* Piaculum. Bos-
mnes p. sci. *Formis*, ex quo fecit. *Formis*. *Formis*, autem ex m. resti-
tuerat Vict. quom legeretur prius. *Formis*: non quod mutatio aperiret
sententiam, sed maluit scripturae antiquae habere rationem, quam no-
vum quod etiam sequutus est Jan. Lamb. olim sequutus codicem Torn.
legebat, *Formis*, sed postea maluit legere, *Formis* nunc sequimur, dicitur
docto cuidam viro legendum videri, *Φόρημα* nunc sequimur, eodem
nos fortasse *Φόρημα* *ἠὲ ἔχοντες* vulg. *Formis* nunc sequimur eadem nos
scripsisse.
8. *Equem tu hominem*.) Nun. ait duos m. Pal. habere, *equem*, & *equem*, unde
deposuit, *equem* quem tu.

M. TULLII CICERONIS
EPISTOLARVM
LIBER UNDECIMUS,
AD
ATTICUM.

CICERO ATTICO, S.

CESAR à te signatum libellum, quem
Aneros auulerat; ex quo nihil scire po-
ui de nostris domesticis rebus; de qui-
bus acerbillime afflictor, quod, qui eas
dispensavit, neque adest istis, neque ubi
terraturum sit, scio, omnem autem spem
habeo existimationis, privatorumque
rerum in tua erga me mihi perspicillima benignitas:
quam si his temporibus miseris & extremis praesiteris,
haec pericula, quae mihi communia sunt cum ceteris, for-
tius feram; idque ut facias, te obsecro, atque obsecro
ego in cistophoro in Asia habeo ad n. s. bis & vicies,
hujus pecuniae permutatione fidem nostram facile tuebe-
re: quam quidem ego nisi expeditam relinquere putaf-
sem, credens ei, cui tu scis jam pridem minimè credere,
commoratus essem paullisper, nec domesticas res impe-
ditas reliquisset: ob eamque causam scripsit ad te scribo,
quod serò intellexi, quid *timendum* esset. Te etiam atque
etiam oro, ut me totum tuendum suscipias; ut, si ii salvi
erunt, quibuscum sum, unà cum iis possim incolumis

esse, salutemque meam benignitatis tuae acceptam referre.
CICERO ATTICO, S.
LITTERAS tuas accepi pridie Nonas Febr. eoque ipso
die ex testamento crevi hereditatem. 1 ex multis meis
miserimis curis est una levata, si, ut scribis, ista heredi-
tas fidem, & famam meam tueri potest, quam quidem te
intellego, etiam sine hereditate, tuis opibus defensuram
fuisse. De dote quod scribis, per omnes deos te obsecro,
ut totam rem suscipias, & illam miseram mea culpa & ne-
gligentia tueare meis opibus, si quae sunt; tuis, quibus ti-
bi molestum non erit, facultatibus; cui quidem deesse om-
nia quod scribis, obsecro te noli pati, in quos enim sum-
tus abeunt fructus praediorum? jam illa n. s. lxx. quae scri-
bis, nemo mihi umquam dixit *ex dote* esse detracta, num-
quam enim essem passus, sed haec minima est ex iis injuriis,
quas accepi; de quibus ad te dolore & lacrimis scribere pro-
hibeor. Ex ea pecunia, quae fuit in Asia partem dimidiam
ferè exegi, tutius videbatur fore ibi, ubi est, quam apud
Publicanos. Quod me hortaris, ut firmo sim animo: vel-
lem posses aliquid afferre, quamobrem id facere possem,
sed si ad ceteras miseras accessit etiam id, quod mihi Chry-
sippus

1. *Ex multis meis miserimis curis est una levata*.) Antea legebatur, *ex*
multis & *miserimis* curis *est* una *levata*; pro, *multis* & *miserimis*, reposuit
Vict. *multis* *meis*, pro, *est* una *levata*, Lamb. & Bohe. Torn. Dec. & Cras. re-

scripserunt, *est* una *levata*; Ant. Augustin. legebat, *est* una *levata*. Fulv. ait
in uno m. hujus scripturae vestigium aliquid apparere, *est* *est* *est* una
levata. Grut. *inclinas* in *levata*, hoc est *morua*.
1. *De*

lippus dixit parari. (tu nihil significasti) de domo: quis me miserius uno jam fuit? oro, obsecro, ignosce: non possum plura scribere. quanto magis urgeat, profecto vides: quod si mihi commune cum ceteris esset, qui videntur in eadem causa esse, minor mea culpa videretur, & eo tolerabilior esset. nunc nihil est, quod consoletur; nisi quid tu efficias, si modò etiam nunc effici potest, ut ne qua singulari afficiar calamitate, & injuria. Tardius ad te remissi tabellarium, quòd potestas mittendi non fuit. At tuis & nummorum accepi n. s. lxx. & vestimentorum quòd opus fuit. Quibus tibi videbitur, velim des litteras meo nomine. nosti meos familiares. signum requirent, aut manum: dices iis, me propter custodias ea vitasse.

CICERO ATTICO, S.

3 **Q**UAP hic agatur, scite poteris ex eo, qui litteras attulit: quem diutius tenui, quia quotidie aliquid novi expectabamus; neque nunc mittendi tamen ulla causa fuit, præter eam, 1 de qua tibi rescribi voluisti. Quòd ad Kal. Quint. pertinet, quid vellem; utraque grave est, tam gravitè tempore, 2 periculum tanta pecuniæ, & dubio rerum exitu 2 ista, quam scribis abruptio. quare, ut alia, sic hoc vel maxime tuae fidei benivolentiæque permuto, & illius consilio, & voluntati: cui miserè consuluissem melius, si tecum olim coram potius, quàm per litteras, de salute nostra, fortunisque deliberavissem. Quòd negas præcipuum mihi ullum incommodum impendere, 3 & si ista res nihil habet consolationis, tamen etiam præcipua multa sunt, 4 quæ tu profecto vides, ut sunt, & gravissima esse, & me facillimè vitare potuisse: 5 ea tamen erunt minora, si, ut adhuc factum est, administratione diligentiaque tua levabuntur. Pecunia apud Egnatium est. 6 sit à me, ut est. neque enim hoc, quòd agitur, videtur diuturnum esse posse; ut scire jam possim, quid maxime opus sit: & si ego rebus omnibus; quòd is quoque in angustiis est, 7 qui cum sumus; quòd magnam dedimus pecuniam mutuatam; 8 opinantes, nobis, constitutis rebus, eam rem etiam honori fore. Tu, ut antea fecisti, velim, si qui erunt, ad quos aliquid scribendum à me existimes, ipse conficias. Tuis salutem dic. Cura, ut valeas. in primis id, quòd scribis, omnibus rebus cura & provide, nequid ei delit, de qua scis me miserum esse. Idibus Jun. ex castris.

CICERO ATTICO, S.

4 **A**CCIPES ab Isidoro litteras, & postea datas binos. ex proximis cognovi prædia non venisse. videbis ergo, 9 ut sustentetur parte. de Frasinati, si pro dō futuri sumus, erit mihi res oportuna. Meas litteras quòd requiris, impediō inopia rerum, quas nullas habeo litteris dignas; quippe cui nec, quæ accidunt, nec, quæ aguntur, nullo modo probentur. utinam coram tecum olim potius, quàm per epistolas. 10 Hic tua, ut possum, tueor apud hos. 11 cetera Celer ipse. fugi adhuc omne munus, eo magis, quòd ita nihil poterat agi, ut mihi, & meis rebus aptum

esset. quid sit gestum novè, quæris: ex Isidoro scire poteris: reliqua non videntur esse difficiliora. Tu id velim, quòd scis me maxime velle, cures, ut scribis, ut facis. 12 Me conficit sollicitudo, ex qua etiam summa infirmitas corporis: qua levata, ero unà cum eo, qui negotium gerit, estque in spè magna. Brutus amicus in causa versatur acriter. Hactenus fuit, quòd caute à me scribi posset, vale. De pensione altera, oro te, omni cura considera, quid faciendum sit, ut scripsi iis litteris, quas Pollex tulit.

CICERO ATTICO, S.

13 **Q**UAM me causa moverint, quàm acerba, quàm graves, quàm nova, coegerintque impetu magis quòdam animi uti, quàm cogitatione, non possum ad te sine maximo dolore scribere: fuerunt quidem tantæ, ut id, quòd vides, effecerint. itaque nec quid ad te scribam de meis rebus, nec quid à te petam, reperio. rem, & summam negotii vides. equidem ex tuis litteris intellexi, & iis, quas communiter cum aliis scripsisti, & iis, quas tuo nomine, quòd etiam mea sponte videbam, 13 te subdebilitatum novas rationes tuendi mei querere. Quòd scribis piacere, ut propius accedam, iterque per oppida, noctu faciam, non sane video, quemadmodum id fieri possit. neque enim ita apta habeo diversoria, ut tota tempora diurna in his possum consumere; neque ad id, quòd quæris, multum intresset, utrum me homines in oppido videant, an in via. sed tamen hoc ipsum, sicut alia considerabo, quemadmodum commodissime fieri posse videatur. ego propter incredibilem & animi & corporis molestiam conficere plures litteras non potui: iis tantum rescripsi, à quibus acceperam. tu velim 14 & Basilio & quibus præterea videbitur, etiam Servilio conscribas, ut tibi videbitur, meo nomine. Quòd rãto intervallo 15 nihil omnino ad vos; profecto intelligis rem mihi deesse, de qua scribam, non voluntatem. Quòd de Vatino quæris: neque illius, neque cuiusquam mihi præterea officium deesset, si reperire possent, qua in re me juvarent. 17 Quintus aversissimo à me animo Patris fuit, eodem Cæcilia filius venit. inde profectos eos unà cum ceteris arbitror.

CICERO ATTICO, S.

18 **S**OLLICITUM esse tecum de tuis communibusque fortunis, tum maxime de me, & de dolore meo, sentio: qui quidem dolor meus non modò non minuitur, cum socium sibi adjungit dolorem tuum, sed etiam augetur. omnino pro tua prudentia sentis, qua consolatione levari maxime possim. probas enim meum consilium, negasque mihi quidquam tali tempore potius faciendum fuisse. addis etiam, (quòd et si mihi levius est, quàm tuum iudicium, tamen non est leve) ceteris quoque, id est, qui pondus habent, salutem nostram probari. id si ita putarem, levius doletem. crede inquis, mihi. credo equidem; sed scio, quàm cupias minui dolorem meum. Me decessisse: b armis, nunquam pœnituit; tanta erat in illis crud-

1. De qua tibi rescribi voluisti. Quòd ad Kal. Pantag. interpungebat, De qua tibi rescribi voluisti quòd ad Kal. Quint. pertinet.

2. Ita quam scribis abruptio. Alii scribunt, ista te quam scribis abruptio. Antiquior Vici habet, abruptio, non, abruptio.

3. Si ista res nihil habet consilii. Lamb. ait legendum esse libris omnibus in vici, est ista res nihil habet consilii. vulgatam enim lect. ferri non posse.

4. Quæ tu profecto vides ut sunt & gravissima. Lamb. & Bos. ex Torn. & Cruf. ita legitur in vici in vulg. hæc duæ voces, ut sunt, non leguntur.

5. Ea tamen erunt minora. Lamb. malit legi, etiam leviora.

6. Sit à me, ut est. Hic Vici. si aliquid immutandum sit, quod me, pro, à me potius legeret.

7. Quicum sumus. Nihil mutat Lamb. quamvis codex Torn. habeat, quicum sumus.

8. Opinantes. Sic rescripsit ex antiquiore suo Vici. antea legebat, opinans.

9. Ut sustentetur parte. De Frasinati. Jun. & m. Pal. legit, ut sustentetur partem de Frasinati. &c. & ait esse evidentem sententiam.

10. Hic tuas possum. Ita reposuit Vici. Lope veteris sui, qui habebat, Lullia, pro eo quòd antea legebat, lulla ut possem. Ceterum Lamb. dicit se plane scriptum reperisse in Torn. Hic tuas, ut possum, &c.

11. Cetera ceteri ipse fugi ad vos. Ita Pantag. distinguebat, Vri. verò itaq. Ceterum, ipse fugi. Man. malebat cetera ceteri, ut est in antiquo Speciani libro.

12. Me conficit sollicitudo. Ingenua hæc est lectio quam habent vetera exemplaria teste Vici. prius erat, me conficit sollicitudo.

13. Te subdebilitatum necat. Vulg. se subicitare quasi debil. nec. &c.

14. Et Basilio. Vulg. & Basilio.

15. Nihil omnino ad vos. Torn. & Cruf. nihil omnino ad vos scripta littera, sed illud, scriptis litteris abest à Dec. & putat Bos. ex aliquo glossenate profectum esse.

17. Officium deesset. In Cruf. erat, deesset scripturæ contractio deobscure explicari ut hic editum est, vulg. deess.

18. Quinatus aversissimo à me animo Patris. Restituito huius loci est à Vici. antea habebatur, qua aversissimo animo Patris fuit.

crudelitas, tanta cum barbaris gentibus conjunctio, ut non nominatim, sed generatim *proscriptis* esset informata; ut jam omnium iudicio constitutum esset, omnium vestrum bona, pradam esse illius victoriz; vestram, plane dico, numquam enim de te ipso, nisi crudelissime, cogitatum est. quare voluntatis me mex numquam poenitebit: consilii poenitet. in oppido aliquo malem resedisse, quoad accideret minus sermone sublissem; minus accepissem doloris: ipsum hoc me non angeret. Brundisii jace re, in omnes partes esse molitum. propius accedere, ut suades, quo modo sine licitoribus, quos populus dedit, possum? qui mihi incolunt ad mi non possunt. r quos ego modo paulisper cum bacillis in turbam conieci ad oppidum accedens, ne quis impetus militum fieret. a recipio tempore me *de oppido* nunc ad Oppium, Cornelium? iis placeret modo propius accedere, ut hac de re considerarent: credo fore auctores: sic enim recipiunt, Casari non modo de conservanda, sed etiam de augenda mea dignitate curz fore: meque hortantur, ut magno animo sim; ut omnia lumina sperem: ea spondent, confirmant, quz quidem mihi exploratior essent, si remanenssem. sed ingero praterita, vide, quzso igitur ea, quz restant, & explora tum istis; & si putabis opus esse, & si istis placebit, quo magis factum nostrum Casar probet, quasi de suorum lenientia factum, adhibeantur Trebonius, Pansa, si qui alii; scribantque ad Casarem, me, quidquid fecerim, de sua sententia fecisse. Tulliz mex morbus, & imbecillitas corporis me exanimat: quam tibi intelligo magna curz esse; quod est mihi gratissimum. De Pompeji exitu mihi dubium numquam fuit. tanta enim desperatio rerum, & omnium regum, & populorum animos occuparat, ut quocumque venisset, hoc putarem futurum, non possim istuculum non dolere. hominem enim integrum, & castum, & gravem cognovi. De Fannio consolet te? *perniciosis* loquebatur de mansione tua. L. vero Lentulus Hortensii libi, & Casaris hortos, & Bajaz despondera, omnino hac eodem modo ex hac parte sunt: nisi quod illud erat infinitum, omnes enim, qui in Italia manserant, *hostium* numero habebantur. sed velim hac aliquando solutio animo. Quintum fratrem audio profectum in Asiam, ut deprecaretur. de filio nihil audivi. sed quare ex Diocare, Casaris liberto, quem ego non vidi, qui istas Alexandreas litteras attulit. is dicitur vidisse aut euntem, an jam in Asia? Tuas litteras, prout res postulat, expecto: quas velim cures quamprimum ad me referendas. IIII. Kal. Decembris.

CICERO ATTICO, S.

GRATIAS tuz mihi litterz sunt, quibus accurate perscripsi omnia, quz ad me pertinere arbitratus es: Fac tu igitur, ut scribis istis placere, iisdem istis licitoribus me uti. quod concessum Sestio sit; cui non puto suos esse concessos, sed ab ipso datos, audio enim eum ea S. e. improbare, quz post discessum tribunorum facta sunt. quare poterit, si volet tibi *constare*, nostros licitores comprobare. quamquam quid ego de licitoribus, qui pane ex Ita-

lia decedere sim iustus? nam ad me misit Antonius exemplum Casaris ad se litterarum, in quibus erat, se audivisse, Catonem, & L. Metellum in Italiam venisse, Romz ut essent palam: id sibi non placere; ne qui motus ex eo fierent; prohiberique omnes Italia, nisi quorum ipse causam cognovisset: deque eo vehementius erat scriptum, itaque Antonius petebat a me per litteras, ut sibi ignoscere: facere se non posse, quin iis litteris pareret. tum ad eum misi L. Lamiam, qui demonstraret, illum Dolabellam dixisse, ut ad me scriberet, ut in Italiam quamprimum veniret: ejus me litteris venisse. tum ille edixit ita, ut me exciperet, & L. Lulium nominatim, quod sane nollem, poterat enim, sine nomine, te ipsa excipi, o multas & graves offensiones! quas quidem, tu das operam, ut lenias; ne tamen nihil proficis: quin hoc ipso minus dolorem meum, quod, ut minuas, tam valde laboras: idque velim ne gravere quam sapissime facere. maxime autem assequere quod vis; si me adduxeris, ut exirem, me *honorum* iudicium non funditus perdidisse. quamquam quid tu in eo potes? nihil scilicet, sed, si quid res dabit tibi facultatis, id me maxime consolari poterit, quod nunc quidem video non esse: sed si quid, ex eventis; ut hoc nunc accidit. dicebar debuisse cum Pompejo proficisci *exiit* illius minuit ejus officii pratermissi reprehensionem, sed ex omnibus nihil magis tamen desideratur, quam quod in Africam non irem. iudicio hoc sum usus NON EST & barbaris auxiliis fallacissima gentis temp. defendendam, praterim contra exercitum saepe victorem non prebant fortasse. multos enim viros bonos in Africam venisse audio, & scio fuisse antea. valde hoc loco urg. or, hic quoque opus est, casu, aliqui sint ex eis aut, si potest, omnes, qui salutem anteponant. nam si perseverant & obtinent; quod nobis futurum sit, vides. dices, quid illis, si victi erunt? *honestior* est plaga. Hzc me excruciant. Sulpicii autem consilium, non scripsisti, cur meo non antepones: quod etsi non tam gloriosum est, quam Catonis, tamen & periculo vacuam est, & dolore. Extremum est eorum, qui in Achaja sunt. is tamen ipsi se hoc melius habent, quam nos, quod & multi sunt uno in loco; & cum in Italiam venerint, domum statim venerint. Hac tu perge, ut facis, mitigare, & probare quamplurimis. Quod te excusas: ego vero & tuas causas nosco; & mea interesse puto, te istis esse, vel ut cum iis, quibus oportebit, agas, quz erunt agenda de nobis, ut ea quz egisti, in primisque hoc velim animadvertas multos esse arbitros, qui ad Casarem detulerint, delaturive sint, me aut poenitere consilii mei, aut non probare, quz fiant: quorum et si utrumque verum est; tamen ab illis dicitur *animos* a me alienato; non quo ita perspexerint, seu totum ut hoc Balbus sustineat, & Oppius, & eorum crebris litteris illius voluntas erga me confirmetur, & hoc plane ut fiat, diligentiam adhibebis. Alterum est, cur te nolim discedere, quod scribis 7 te flagitari. o rem miseram! quid scribam? aut quid velim? breve faciam. lacrimz enim se subito profuderunt: tibi permitto. tu consule. tantum vide s ne hoc temporis

1. Quz ego modo paulisper. Edicio Victor. quz ego non paulisper, quem locum viciolum esse existimat.
 2. Recipio tempore me de oppido nunc ad Oppium, Cornelium iis, etc.) Hzc ferz ex conjectura Bost paululum tamen adjuvus est correctura hzc Cruf. ser pura dicitur re: Vulgo legitur me duno, re nunc ad Oppium. hzc verus Vis pro duno, habet, duno, quod accipit Lun. & le- p. te ipse tempore me duno. Te nunc ad Opp. etc. Lamb. n. olim putabat sic legi posse, ijs de duno. Te nunc ad Opp. sed postquam vidit lolephum Scalgerum totum hunc locum sic scribere, in istam conjecit, ad Oppidum accedens, me qua ruzina militum licitoribus recipio tempore me. Te nunc, etc. Sufficitur est hoc totum, Recipio tempore me duno, esse glossam: cetera autem legi legendo, Te nunc ad Oppium & Oppium, quoniam in placet me prout accideret. Magna locum congeptum ex ingenio sic restituerz tentat.

Recipio tempore me duno & hunc ad Oppium, quoniam in placet, me duno prout accideret, ut hac de re considerarent.
 3. Mansuetus. Vulgo mansuetus.
 4. Alexandreas. Vulgo, Alexandrianas.
 5. Potius igitur. Ex codice. Decret. ita scripsit Bos. vulgo, saltem igitur.
 6. Et Lulium nominatim. Anton. Augustin. mavult & L. Lulium, quod non placet Vrl.
 7. Te flagitari. Vict. reposuit libris antiquis repugnantibus, Trecentiam flagitans quod vulgo receptum est antea legebatur, quid scribis flagitari. Lamb. vero sic edendum curavit ut edidit Bos. auctoribus veteribus libris.
 8. Ne hoc tempore tibi esse aliquid possit. Hic quoque Victor. restituit veteribus libris scribit, ne hoc tempore Trecentia tibi esse aliquid possit, sed Bosto potior est veterum exemplarium auctoritas.

temporis tibi obesse aliquid possit, ignosce, obsecro te: non possum praesertim & dolore diutius in hoc loco commorari, tantum dicam, nihil mihi gratius esse, quam quod eam diligis. Quod literas, quibus putas opus esse, curas dandas, facis commode. Quintum filium vidi, qui Sami vidisset, patrem Sicyone: quorum deprecatio est facilius. utinam illi, qui prius illum viderunt, me apud eum velint adiutum tantum, quantum ego illos vellem, si quid possem. Quod rogas, ut in bonam partem accipiam, si qua sint in tuis literis, quae me mordeant, ego vero in optimam; teque rogo, ut aperte, quemadmodum facis, scribas ad me omnia, idque facias quam saepissimè. Vale. XIV. Kalend. Januar.

CICERO ATTICO S.

Quantis curis afficiar, et si profecto vides, tamen cognosces ex Lepa & Trebatio, maximas poenas pendere temeritatis meae; quam tu prudentiam mihi videri vis: neque te deterreo, quo minus id disputes, scribasque ad me quam saepissimè non nihil enim me levaturae literarum hoc tempore. Per eos, qui nostra causa volunt, valentique apud illum, & diligentissimè contendas opus est, per Balbum & Oppium maxime, ut de me scribant quam diligentissimè. oppugnamur enim, ut audio, & praesentibus quibusdam, & per litteras, iis ita occurrendum, ut rei magnitudo postulet. Furnius est illic, mihi inimicissimus. Quintus mihi filium non solum sui deprecationem, sed etiam accusatorem mei, dicitur, se à me apud Caesarem oppugnari: quod refellit Caesar ipse, omnesque eius amici: neque verò desistit, ubicumque est, omnia in me maledicta conferre. nihil mihi umquam tam incredibile accidit, nihil in his malis tam acerbum, qui ex ipso audivissent, cum Sicyone palam multis audientibus loqueretur, nefaria quaedam ad me pertulerunt. nosti genus, etiam expertus es fortasse: in me id est omne conversum. sed Aug. eo commemorando dolorem, & facio etiam tibi, quare ad illud redeo; cura, ut huius rei causa, dedita opera, mittat aliquem Balbus. ad quos videbitur, velim curas litteras meo nomine. Vale 5 vi. Kal. Jun.

CICERO ATTICO, S.

Ego verò & incautè, ut scribis, & celerius, quam oportuit, feci, nec in ulla sum spe, quippe qui exceptionibus edictorum retineat: quae si non essent sedulitate effectae & benivolentia tua, liceret mihi abire in salutem soliquas, nunc ne id quidem licet. quid autem me juvat, quod ante initium tribunatum veni, si ipsum, quod veni, nihil juvat? jam, quid sperem ab eo, qui mihi amicus numquam fuit; cum jam lege etiam sum confectus & oppressus? & quotidie jam Balbi ad me litterarum languidiores; multaque multorum ad illum, fortasse contra me, meo vitio pereo. nihil mihi mali causa attulit: omnia culpa contracta sunt. ego enim, cum genus belli viderem, imparata & infirma omnia contra paratissimos, quae erant, (quid facerem?) ceperamque consilium non tam forte, quam mihi praeter ceteros concedendum. 10 celli meis,

vel potius parvi, ex quibus unius quae mente fuerit, quem tu mihi commendas, cognosces ex ipsius literis, quas ad te, & ad alios misit; quas ego numquam aperissem, nisi res ista sic esset: delatus est ad me fasciculum: solvi, si quid ad me esset litterarum: nihil erat: epistola Vatino & Ligurio altera: iussi ad eos deferri: illi ad me statim ardentes dolore venerunt, scelus hominis clamantes: epistolas mihi legerunt plenas omnium in me probrorum. hic Ligurius furens, se enim scite summo illum in odio fuisse Caesari: illum tamen non modo fovisse, sed & tantam illi pecuniam dedisse honoris mei causa. hoc ego dolore accepto, volui scire, quid scripserit ad ceteros. ipsi enim illi putavi perniciosum fore, si eius hoc tantum scelus in percrebrisset, cognovi ejusdem generis: 12 ad te misi: quas si putabis illi ipsi utile esse reddi, reddes; nil me laedet. nam quod resignatae sunt; habet, opinor, ejus signum Pomponia, hac ille acerbitate initio navigationis cum usus esset, tanto me dolore affecit, ut postea jacuerim: neque nunc tam pro se, quam contra me, laborare dicitur. ita omnibus rebus urgeor; quas sustinere vix possum, vel plane nullo modo possum; quibus in miseris una est pro omnibus, quod istam miseram, patrimonium, fortuna omni spoliata relinquam. quare te, ut polliceris, videre plane velim, alium enim, cui illam commendem, habere neminem; quoniam matri quoque eadem intellexi esse parata, quae mihi, sed, si me non ostendes, satis tamen habeto commendatam, patriumque in ea, quantum poteris, mitigato. Hæc ad te die natali meo scripsi: quo utinam susceptus non essem aut ne quid ex eadem matre postea natum esset, plura scribere sicuti prohibeo.

CICERO ATTICO, S.

Ad meas incredibiles & gritudines aliquid novi accedit. Axius, 13 quæ de Q. Q. ad me afferuntur. P. Terentius, 14 meus necessarius, operas in portu, & scriptura Asia pro magistro dedit. is Quintum filium Ephesi vidit vi. Id. Decemb. cumque studio propter amicitiam nostram invitavit; cumque ex eo de me cunctaretur, cum sibi ita dixisset narrabat, se mihi esse inimicissimum; voluntemque sibi offendisse orationis, quam apud Caesarem contra me esset habiturus: multa à se dicta contra ejus amicitiam: multa postea Patris consimili scelere secum Quintum patrem locutum: cujus furoris ex iis epistolis, quas ad te misi, perspicere potuisti. hæc tibi dolori esse 15 certè scio: me quidem excruciat, & eò magis, quod mihi cum illis ne querendi quidem locum futurum puto. De Africanis rebus longè alia nobis, ac tu scripseras, nuntiatur. nihil enim firmissus esse dicunt, nihil paratius, accedit Hispania, 16 & alienata Italia; legionem nec vis eadem, nec voluntas; urbanae res perditæ. quid est, ubi acquiescam, nisi quam diu tuas litteras lego? quæ essent profecto crebriores, si quid haberes, quo putares meam molestiam minui posse, sed tamen te rogo, 17 ne intermittas scribere ad me, quidquid erit; eosque qui mihi tam crude-

1. Diligentissimè contendas. Vulg. quam dil. gentissimè contendas.
 2. Et praesertim. Vulg. & praesertim.
 3. Furiosus est illic mihi inimicissimus. Quirinus misit. Hæc est Victor. mendacio. Antea legatur, inimicissimus qui misit filium; & in misitibus dicitur, qui misit filium. Man. pro. furiosus, male. Pofuit.
 4. Nihil mihi mali causa attulit. Et hæc restituit debet Florentino Victor. Præterea furiosus excusit habebant, nisi genus hujusmodi hominum. Totum hunc locum ex dicitur. Pal. se sic, optima fide restituit sic aut lun. Nihil genus hujusmodi hominum restituit expertus et fortasse id mihi deservit meo. Jam est restituit. sed angulo commemoranda dicitur. Et facta estiam sibi. Quirinus.
 5. Vi. Kal. Januar. Ita erat in Dec. ita etiam in quibusdam Mal. vulg. XV. Kal.
 6. Quis die jam Balbi. Vulg. Cæd. & Balbi.
 7. Nihil mihi mali causa attulit. Fuera & Man. ex V. Val. Band. nelli libro legobatur, sicuti pro. causa, quoniam habent Memm. codices, & omnes vulgati.

8. Omnia culpa contra sunt. Legendum ut videtur Fulv. ex libro Longolii, omnia mea culpa contra sunt.
 9. Quirinus. Man. ita & Bol. con. jecerunt, non longè præferim recedente veteri scriptura vulg. Quirinus Pal. & Bess. habent, sed etiam à se restituit, & redit ut videtur lun.
 10. Ceterum. Ita emendavit prætor Lemovicensis, cum scriptum reperisset in Scid. scriptum in Torn. scriptum, his vulg. ceterum.
 11. Percrebrisset. Vulg. percrebrisset.
 12. Ad te misi. Vulg. litteras ad te misi.
 13. Quæ de te Q. Q. ad me afferuntur. Sic ex veteribus libris Viç. correctit vulg. de Q. Q. afferuntur.
 14. Meus necessarius operas in portu. Codices Memm. habent, meus necessarius magnas operas in portu. Lomb. nihil mutat à scriptura recepta.
 15. Certè scio. Vulg. certè scio.
 16. Et alienata Italia. Ita restituit Viç. ut & habet codex Torn. Ant. et ceteris. alienata Italiae vulg. fecerunt, & alienata Gallia.
 17. Ne intermittas scribere. Scribit Viç. cum. Ant. quis libris, ut intermittas.

ab illorogati sumus, neque ipsi eam pecuniam asperimus. sed velim videas, quid sit, quod confici possit, quidque mihi de omnibus des consilii: & causam nostri. Plura ne scribam, dolore impediatur. si quid erit, quod ad quos scribendum meo nomine putes, velim, ut soles, facias; quotiesque habebis, cui des ad me litteras, notius pratermittas. Vale.

CICERO ATTICO, S.

NON me offendit veritas litterarum tuarum, quod me, cum communibus, tum principis malis oppressum, ne incipis quidem, ut solebas, consolari, faterisque id fieri jam non posse. nec enim ea sunt, quae erant antea, cum ut nihil aliud, comites meae & socios habere putabam. omnes enim Achaici deprecatores, item qui in Asia, quibus non erat ignotum, etiam quibus eras, in Africam diuntur navigaturi. ita praeter Latum, neminem habeo culpa scitum: qui tamen hoc meliore in causa est, quod iam est receptus, de me autem, non dubito, quin ad Balbum & ad Oppium scripserit; a quibus, si quid esset latius, certior factus essem, tecum etiam essent locuti; quibus cum tu de hoc ipso colloquere velim, & ad me, quid tibi responderint, scribas: non quod ab isto salus data quidquam habitura sit firmitudinis: sed ramen aliquid consuli & prospici poterit. etsi omnium conspectum horreo, praesertim hoc genero; ramen, in tantis malis quid aliud velim, non reperio. Quintus pergit, ut ad me & Panfa scripsit, & Hirtius; isque item Africam petere cum ceteris dicitur. Ad Minucium parientem scribam, tuas litteras mittam. ad te scribam, nam quid egerit. si xxx. potuisse mirarer, nisi multa de Fusfidianis praediis. & id video tamen. Te expecto: quem videre, si in illo modo pote, est enim res, perverlem. jam extremum concluditur. tibi facile est quid, quale sit, gravius existimare. Vale.

CICERO ATTICO, S.

QUONIAM justas causas affers, quod te hoc tempore videre non possim; quaeso, quid sit mihi faciendum. ille enim ita videtur Alexandria tenere, ut eum scribere etiam pudeat de illis rebus. ii autem ex Africa jam affuturi videntur; Achaici, 9 ii item ex Asia redituri ad eos, aut libero aliquo loco commoraturi. quid mihi igitur putas agendum? video difficile esse consilium. sum enim solus, aut cum altero, cui neque ad illos reditus sit, neque ab his ipsis quidquam ad spem ostendatur, sed tamen scite velim, quid censas: idque erat cum alijs, cur te, si fieri posset, cuperem videre. Minucium xxi sola curasse, scripti ad te antea, quod superest, velim videas, ut curetur. Quintus non modo non cum magna prece ad me, sed acerbissime scripsit: filius vero mirifico odio. nihil fingi potest mali, quo non urgeat. omnia tamen sunt faciliora, quam peccati dolor, qui & maximus est, & aternus: cujus peccati si socios essem habiturus ego, quos putavi, tamen esset consolatio tenuis. sed habet aliorum omnium ratio exitum, mea nullum. alii capti, alii interclusi non veniunt in dubium de voluntate, eo minus scilicet, cum se expedierint, & una esse coeperint. ii autem ipsi, qui sua voluntate ad Fusfidianum venerunt, nihil possunt,

nisi timidi, existimari. multi autem sunt, qui, quicquamque sunt, modo ad illos se recipere volent, recipiuntur. quo minus debes mirari, non posse me tanto dolori resistere. solus enim meum peccatum corrigi non potest, & fortasse Latii. sed quid me id levat? to C. quidem Cassium ajunt consilium Alexandria eundi mutavisse. Hae ad te scribo, non ut queas tu demere sollicitudinem, sed ut cognoscas, eequid tu ad ea afferas, quae me conficiunt: ad qua gener accedit, & cetera, quae, si fieri reprimor, ne scribam. quin etiam A. Ipsi filius me excruciat, prorsus nihil abest, quin sim miserimus. sed ad primum revertor: quid putes faciendum; occulte aliquo propius veniendum, an mare transeundum, nam hic maneri diutius non potest. De Fusfidianis quare nihil potuit confici? genus enim conditionis ejusmodi fuit, in quo non solet esse controversia; cum ea pars, quae videtur esse minor, licitatione expleri possit. haec ego non sine causa quaero. suspicor enim, coheredes dubiam nostram causam putare, & eo rem in integro esse, Vale, Pridie Idus Mai.

CICERO ATTICO, S.

NON meo vitio sit, hoc quidem tempore, (antea enim est peccatum) ut me ista epistola nihil consoletur. nam, & exiguae scripta est, & suspiciones magnas habet, non esse ab illo; quas animadvertisse te existimo. De obviam itione ita facias, ut suades. ii neque enim valde de adventu ejus opinio est; neque, si qui ex Asia veniunt, quidquam auditum esse dicunt de pace: cuius ego spe in hanc fraudem incidit, nihil video, quod sperandum putem, nunc praesertim, cum ea plaga in Asia sit accepta, in Illyrico, in Cassiano negotio, in ipsa Alexandria, in urbe, in Italia. ego vero, etiam si rediturus ille est, qui adhuc bellum gerere dicitur, tamen ante reditum ejus negotium confectum iri puto. Quod autem scribis, quandam lictitiam bonorum esse commotam, ut sit auditum de lictitibus: tu quidem nihil praesertim, in quo putes aliquid solatii esse: sed ego non adducor, quemquam bonum ullam salutem putare mihi non fuisse, ut eam 12 peterem ab illo, & eo minus, quod hujus consilii jam ne locum quidem habeo quemquam, qui in Asia sunt, rerum exitum expectant. Achaici etiam Fusfo 13 spem deprecationis asserunt. horum & timoridem fuit primo, qui meus, 14 & constitutum. mora Alexandria causam illorum corripit, meam evertit. quomobrem idem a te nunc peto, quod superioribus litteris, ut, si quid in perditis rebus dispiceres, quod mihi putares faciendum, me moneres. si recipit ab his, quod vides non fieri; tamen, quoad bellum erit, ita agam, aut ubi sim, non reperio: sin factor, eo minus. quid putes litteras expecto; easque ut ad me sine dubitatione scribas, rogo. Quod suades, ut ad Quintum scribam de his litteris: facerem, si me quidquam ista littera delectarent. etsi quidam scripsit ad me his verbis: Ego, ut in his malis, Panfa sum non invenio. essem libentius, si frater tuus ea de te loqueretur, qua ego audire vellem. Quod ais illum ad te scribere, me tibi nullas litteras remittere: semel ab ipso expecto; ad eas Cephalioni dedi; qui multos menses tempestatibus retentus est. Quintum filium ad me

1. Si quid erit quod ad quos scribendum meo nomine putes. Ad quemquam habet verus liber Vrl. pro. ad quos.

2. Cum communibus. Vulg. cum communibus.

3. Item qui in Asia. Vetus liber Vrl. habet, item Asiaticum.

4. Ad Minucium parientem. Torn. & Cruf. habent parientem, Dec. parientem unde ille fecit parientem improbante Jun. qui vulgatam cum m. Pal. retinet.

5. Fusfidianis. Semper in vulg. Fusfidianis ut & Fusfidianus, pro Fusfidianus.

6. Si ulla modo putes, est enim res, perverlem. Ita Bol. ex Torn. Decurt. & Cruf. habentibus, si ulla modo putes, est enim res, perverlem; quem locum corruptum quidam esse vidit Vrl. sed mederi non potuit vulg. si ulla modo putes, perverlem Jun. ex m. Pal. totum hunc locum sic se se legere & distinguere ait. Et id video. Tamen te resp. q. si m. pal. est enim res, perverlem. nisi quod in uno m. pal. legitur pro, putes, quod & notavit in suis Vrl. Florius.

7. Tibi facile est quid, quale sit, gravius existimare. Ex veteribus suis ita edidit Bos. vulg. tibi facile est quid male sit, & c. Pantag. totum hunc locum ita restituebat: tibi facile est quid, quale sit, gravius existimare.

8. Quod te hoc tempore videre non possim. Secundum Vrl. judicium melius est in veteri libro, cor te vides.

9. Si item ex Asia. Sic edidit Bos. ex fide Dec. vulg. vox ii, abest; & legitur Achaici item ex Asia.

10. Cuiusdam Cassium. Vulg. Nam Cuiusdam Cassium.

11. Neque enim valde de adventu ejus opinio est. Ita m. habere ait Jun. & probat vulgati habent, valde adventus, & c. quod improbat Lamb. mavale, neque enim illud adventus, & c.

12. Perperam ab illo. Vulg. ab illo.

13. Spem deprecationis asserunt. Dubitanter conjicit Man. asserunt.

14. Et constitutum. Foly. jubet videre nam melius sit, constitutum.

me acerbissime scripsisse, jam ante ad te scripsi. Extremum est, quod te orem, si putas rectum esse, & te suscipi posse, cum Camillo communices, ut Terentium moneatis de testamento.

CICERO ATTICO, S.

17 PROPRIANTIBUS tabellaris alienis hanc epistolam dedi: 3 eo brevior est; & 4 quod eram misurus meos. Tullia mea venit ad me pridie Idus Jun. deque tua erga se observantia benivolentiaque mihi plurima exposuit, licet atque reddidit trinas. ego autem ex ipsius virtute, humanitate, pietate non modo eam voluptatem non cepi, quam capere ex singulari filia debui, sed etiam incredibili sum dolore affectus, tale ingenium in tam misera fortuna versari, idque accidere non lo ipsius delicto summa culpa mea. itaque te neque consolationem jam, qua capere te uti video, nec consilium, quod capi nullum potest, exspecto: teque omnia cum superioribus sepe litteris, tum proximis tentasse intelligo. Ego cum Sallustio Cicerone ad Caesarem mittre cogitabam. Tulliam autem non videbam esse causam, cur diutius tecum tanto in communi more retinerem. 6 itaque matri eam, cum primam per ipsam liceret, eram remisurus. Pro ea, 7 quam ad modum consolantis scripsisti, & ad te putato mescripsisse, quae tu ipse intelligis & responderi potuisse. Quod Oppium tecum scribis locutum, non abhorret mea suspitione ejus oratio, sed non dubito quin istis persuaderi nullo modo possit, quae faciant, mihi probari posse; quoquo modo loquar. ego tamen utar moderatius qua potero. quamquam, quid mea interit, ut eorum odium subeam, non intelligo. Te iusta causa impediri, quod minus ad nos venias, video; idque mihi valde molestum est. illum ab Alexandria discessisse nemo nuntiat; constatque ne profectum quidem 9 illum quemquam post Idus Mart. nec post Idus Decemb. ab illo datas litteras. ex quo illud intelligis, illud, de litteris A. D. v. Id. Febr. datus (quod inane esset, etiam si verum esset) non verum esse. L. Terentium discessisse ex Africa scimus, Praesumque venisse, quid is afferat, aut quo modo extiterit, aut quid in Africa fiat, scire velim. dicitur enim per 10 Nalidum emissus esse. id quale sit, velim, si inveneris, ad me scribas. 11 De u. s. x. ut scribis, faciam Vale. xii. Kalend. Quint.

CICERO ATTICO, S.

12 DE illius Alexandria discessu, nihil adhuc rumoris, contraque opinio, valde esse impeditum, itaque nec mitto, ut constitueram, Ciceronem, & te rogo, ut me hinc expedias. quodvis enim supplicium levius est hac permansione. hac de re & ad Antonium scripsi, & ad Balbum, & ad Oppium. siue enim bellum in Italia futurum est, siue classibus utatur; hic esse me, minimè convenit: quorum fortasse utrumque erit: alteram certe. intellexi omnino ex Oppii sermone, quem tu mihi scripsisti, quae istorum via esset: sed, ut eam flectas, te rogo. nihil omnino jam exspecto, nisi miserum. sed hoc perditius, in quo nunc sum, fieri nihil potest. quare 13 & cum Antonio loquere, velim, & cum istis; & rem, ut poteris, expedias; & mihi quamprimum de omnibus rebus rescribas. Vale. xi. Kal. Quint.

CICERO ATTICO, S.

14 CUM tuis dare possem litteras, non praetermissi estis. Quid scriberem, non habebam. tu ad nos & rarius scribis, quam solebas, & brevius: credo, quia nihil habes, quod me putes libenter legere, aut audire posse, verumtamen velim, 15 si quid erit, qualecumque erit, scribas. est autem unum, quod mihi sit optandum, si quid agi de pace possit, quod nulla equidem habeo in spe. sed, quia tu leviter interdum significas, cogis me sperare, quod optandum vix est. Philotimus dicitur Id. Sext. nihil habeo de illo amplius, tu, velim, ad ea mihi rescribas, quae ad te antea scripsi. mihi tantum temporis satis est, dum, ut in pessimis rebus aliquid caveam, quin nihil umquam cavi. Vale. xi. Kal. Sext.

CICERO ATTICO, S.

16 XVII. Kal. Sept. venerat die xxix. 17 Seleucea Pie. Xria C. Trebonius, qui se 18 Antiochea diceret apud Caesarem vidisse Quintum filium cum Hirtio. eos de Quinto, quae voluissent, impetrasse nullo quidem negotio: quod ego magis gauderem, si ista nobis impetrata quidquam ad spem explorati haberent. sed & alia timenda sunt, ab aliisque, 19 & ab hoc ipso. quae dantur, ut a domino, rursus in ejusdem sunt potestate. etiam Sallustio ignovit. omnino dicitur nemini negare. quod ipsum est suspectum, 20 notionem ejus differri. M. Gallius Q. filius mancipia Sallustio reddidit. is venit ut legiones in Siciliam traduceret; & primum iturum Caesarem Patris. quod si faciet; ego, quod ante mallet, aliquid propius accedam, tuas litteras ad eas, quibus a te proxime consilium petivi, vehementer exspecto. Vale. xvi. Kalend. Septemb.

CICERO ATTICO, S.

21 ACCIPIVI. Kal. Sept. litteras a te datas xxi. Kal. do loiemque, quem ex Quinti scelere jam pridem accipiam. Ooo ptum

1. Et maxime quid scribas de ea. Faem proferat, legobat, sic. Pant. Man. denique sentias. Lamb. legit, & maxime quidem scribas de ea, & verbum scribas, quod negat Mal. comparere in nonnullis mss. idem Lamb. se reperisse testatur in Torn. Haral. & Memmianis. 2. Id enim mihi erit pro depresso. Memm. codices & duo Pal. habent explorat & hoc magis probat Lun. nisi forte ut in uno mss. est, & Pantag. volens mutatione unius litterae legatur in hunc modum, id enim mihi erit. Lamb. etiam, cum Corrado non improbacillud, explorato, aut tunc legendum existimat, pro depresso, sed nihil mutat quia in vulgatis auctoritate Torn. 3. Ex libro est. Ex Vbal. libro hae lectio est, vulgo, et breviorum quid. 4. Quae etiam misisse meae. Vetus haec, & quid etiam misissis adferat. rari. unde Fulv. conjicit legendum, & quid etiam misissis adferat etiam. Antea legebat, & quid etiam misissis adferat. 5. Immo culpa. Vulg. sed summa culpa. 6. Itaque matri eam. Sic Bos. ex hac corrupta Dec. scriptura, ita que & metiam, restituit. Ant. quio: Victor codex, huius an. ille in tantis ceteris huius se videri non posse factor. Vulgati antea habebant, & huius an. nunc vero habent, ita que etiam tibi eam, & c. Lun. aut hanc coniecit: esse proxime mss. huius an. itaque tibi eam, & c. 7. Quam ad modum consolantis scripsisti. & ad te. & c. parat in scripsisti. Conjectura Bos. ex obscuris his vestigiis quae in Dec. extant, quam an

modum consolantis scripsisti pro tanta tui me scripsisti, & c. Pantag. vero ita emendabat, pro ea quem ad modum consolandi scripsisti, parat in me scripsisti. 1a vulg. est, quem ad modum consolandi scripsisti. Parat in me scripsisti. 8. Respondere parvif. Est a Scid. vulg. pass. 9. Aliter. V. & Man. haec emendatio est, vulgo, illi. 10. Nefandum. Vulg. V. & Man. 11. De H. X. scribis faciam. Aliter mss. duo Pal. De haec rebus quae mihi uter est, & c. scribis faciam. 12. De illis Alexandria. Vulg. illius ab Alexandria. 13. Et cum Antonio. Et abest a vulgatis. 14. Conterit. Epist. haec est 21. in vulg. editionibus. 15. Si quid erit, qualecumque erit. Ita verus liber Ves. in aliis doct. s. quos Man. non intelligens in alebat, quod erit, qualecumque erit. 16. XVII. Epistola xxix. est in vulg. 17. Seleucea Pieria C. Trebonius. Non potuit Bos. non probare hanc lectionem Dec. ut jam dudum emendavit Manot. vulg. Seleucea Pieria C. Trebonius. 18. Antiochea. Vulg. Antiochea. 19. Et ab hoc ipso, quae dantur. Aliter vulgo distinguitur, & ab hoc ipso quae dantur. 20. Nativum ejus differri. Cognationem scriptum est in antiquo codice V. & rectius ut ipse videtur. 21. Accipi. Ep. xxix. est vulgo. 1. Mss. ita

prum jam abjeceram, lecta ejus epistola gravissimum ce-
 pl: tu etsi non potuisti ullo modo facere, ut mihi illam e-
 pistolam non mitteres; tamen mallet non esse missam.
 Ad ea autem, quae scribis de testamento, videbis, quid, &
 quo modo. De nummis & illa sic scripsit, ut ego ad te
 antes, & nos, si quid opus erit, utemur ex eo, de quo scri-
 bis. Ille ad Kal. Sept. Athenis non videtur fore. 1 multa
 cum in Asia dicuntur morari, maxime Pharnaces. Ie-
 gio XII. ad quam primum Sulla venit, lapidibus egisse ho-
 minem dicitur. 2 nullam putant se commoturam, illum
 arbitrantur protinus Parris in Siciliam. sed, si hoc ita est,
 huc veniat necesse est. ac mallet illum, aliquo enim
 modo hinc evasissem, nunc metuo, ne sit expectandum;
 & cum reliquis etiam 3 loci gravitas hic miserimè perse-
 renda. Quod me mones ut ea videam, quae ad tempus
 accommodem: facerem, si res pateretur, & si ullo modo
 fieri posset. sed in tantis nostris peccatis, tantisque nostror-
 um injuriis, nihil est, quod aut facere dignum nobis, aut
 simulare possim. Sulla confers: in quibus omnia ge-
 nere ipso praclarissima fuerunt, moderatione paulo minus
 temperata. haec autem ejusmodi sunt: 4 ut obliviscar;
 multoque malim quod omnibus sit melius, quorum utili-
 tati meam junxi. Tu ad me tamen velim quam laxissimè
 scribas, eoque magis, quod praeterea nemo scribit: ac
 si omnes, tuas tamen maxime expectarem. Quod scri-
 bis illum per me Quinto fore placatiorem: scripsi ad te
 antea, eum statim Quinto filio omnia tribuisse; nostri nul-
 lam mentionem. Vale.

CICERO ATTICO, S.

21 DILIGENTER mihi fasciculum reddidit Balbi tabel-
 larius. accepi enim à te litteras, quibus videris ve-
 xeri, ut epistolas illas acceperim: quas quidem vellem mi-
 hi numquam redditas. auxerunt enim mihi dolorem: nec
 si in aliquem incidissent, quidquam novi attulissent. quid
 enim tam per vulgatum, quam illius in me odium, & ge-
 nus hoc litterarum? quod ne Caesar quidem ad istos vi-
 detur misisse, 7 quasi quo illius improbitate offenderetur,
 sed, credo, uti notiora nostra mala essent. Nam quod te
 veteri scribis, ne illi obstat, eique rei mederi: & ne rogari
 quidem se passus est de illo; quod quidem mihi molestum
 non est: illud molestius, istas imperationes nostras nihil
 valere. Sulla ut opinor, eras hic erit cum Messalla, cur-
 runt ad illum pulsi à militibus; qui se negant usquam,
 nisi acceperint, ergo ille huc veniet; quod non putabant:

tardè quidem. itinera enim ita facit, ut multos dies in
 oppidum ponat. Pharnaces autem, 9 quoquo modo a-
 get, afferet moram. quid mihi igitur censes? jam enim
 corpore vix sustineo gravitatem hujus caeli, qui mihi labo-
 rem affert in dolore. An his illuc euntibus mandem, ut
 me excusent, ipse accedam propius? quae se, attende; de
 me, quod adhuc saepe rogatus non fecisti, consilio juva:
 scio rem d' facilem esse: 10 sed, ut malis. etiam illud mea
 magni interest, te ut videam, profecto aliquid proficere,
 si id acciderit. De testamento ut scribis, animadvertes.

CICERO ATTICO, S.

22 Q UOD ad te scripseram, ut cum Camillo communi-
 cates, de eo Camillus mihi scripsit, 12 se tecum lo-
 centum. tuas litteras expectabam. 13 si sic illud quidem
 mutari, si aliter est, & oportet, non video posse, 14 SED
 CUM AB ILLO ACCEPISSEM LITTERAS, DESIDERAVI
 TUAS: 15 & sic putabam. Te certiorum factum non esse
 modo valeres. scripseras enim te quodam validudinis ge-
 neretentari. 16 Acusius quidam Rhodo venerat XIX. Id.
 Quint. is nuntiabat, Quintum filium ad Caesarem profectum
 IV Kal. Jun. Philotimum Rhodum 17 pridie cum
 diem venisse, habere ad me litteras. ipsum Acusium au-
 dies. sed tardius iter faciebat: 18 eo feci, ut ego celeriter
 eunti darem. quid sit in his litteris, nescio: sed mihi valde
 Quintus frater gratulatur. equidem in meo tanto peccato
 nihil ne cogitatione quidem assequi possum, quod mihi
 tolerabile possit esse. Te oro, ut de hac misera cogites;
 & illud, de quo ad te proxime scripsi, ut aliquid conficia-
 tur ad inopiam propulsandam, & etiam de ipso testamen-
 to. illud quoque vellem antea: sed omnia timuimus.
 melius quidem in pessimis nihil fuit 19 discidio, aliquid
 fecissemus, 20 ut vini, vel tabularum novarum nomine,
 vel nocturnarum expugnationum, 21 vel Metellæ, vel om-
 nium malorum: nec res petisset, & videremur aliquid do-
 loru virili habuisse memini omnino tuas litteras; sed & tū-
 pus illud; ethi quidvis praestitit. nunc quidem 22 ipse vide-
 tur denunciare, audimus enim 23 detestatu in 2. 2. o dii!
 generum nostrum potissimum, 24 ut ut hoc, vel tabulas
 novas? placet mihi igitur, & idem tibi, nuntium remitti,
 petet fortasse tertiam pensionem. considera igitur
 25 tumne vini abusus nascetur, an prius, ego, si ullo modo
 potuero, vel nocturnis itineribus experiar, ut te videam,
 tu & haec, & si quid erit, quod interest me scire, scribas vel-
 lim. Vale.

CL

1. Multa cum in Asia. Vulgo, multa in Asia.
 2. Nullam putant se commoturam. Emendatio est Viç. ex antiquis co-
 dicibus; antea habebatur se commoturam.
 3. Loci gravitas hic miserimè perferenda. Cedex Torn. habet. huic mi-
 serimè perferenda; quod non valde probat Lamb.
 4. Ut obliviscar. multoque malim. Man. videtur dictio deesse: itaque
 legere mallet. sicut erat multisque quidem in antiquis Bess. Petri
 Vbald. & Massii libris pro multoque malim, leg. tuas, miserrime malim.
 5. Diligentur. Ep. II. xxv. vulgo est.
 6. Quidam & genus huius litterarum non quod ne. Vulg. admodum & genus huius li-
 terarum, quod est.
 7. Quasi quo illius improbitate offenderetur. Jun. ait m. duos. Pal. ha-
 bere, qui illius improbitatem offenderent.
 8. Ne rogari quidem se passus est. Conjectura hinc est Viç. antea sen-
 su nullo legebatur, negari quidem se passus est.
 9. Qui quomodo ager. Man. mavult legere, quem modo agit. Qui mihi labo-
 rem affert. Vetus V. l. ber. languorem habet.
 10. Sed ut malis. Ita Viç. Bos & Jun. ex suis mss. Beroald. vero; Man.
 & Lamb. legunt sed ut in malis, & ita exaratum est in Petri mss.
 11. Quod ad te scripseram. Ep. hinc xx. est in vulgatis.
 12. Se tecum loquentem. Expresit: Bos. scripturam Dec. Cruf. habet, se
 tecum loquentem, ut conjecterit olim Man. nisi quod pronomen, et, omise-
 rat.
 13. Ne se illud quidem mutari si aliter est. oportet. Ita etiam in Scidist.
 vulg. m. p. pro, si se, item, atque oportet, pro, & oportet. Jun. eorum hoc sic
 legit, ut se, q. m. f. a. a. ut oportet, non videtur.
 14. Sed cum ab illo. Ep. hinc Bos & Jun. legunt Man. conjicit, ab illo,
 vulg. a nobis.
 15. Atque putabam te certiorum factum non esse modo. Sic Bos. ex Decurt.

Man. legis, scripseram, pro, certiorum. Lamb. non probante. Bos. ex: stimat
 Ciceronem fortasse scripsisse, certiorum; locus hic vulgò sic legitur &
 distinguitur, quod putabam te certiorum factum non esse modo.
 16. Acusius. Est Dec. Vulgati libri, partim, Acusius, partim, Acusius
 referunt.
 17. Pridie cum diem. Perspicue sic exaratum erat in Dec. & Torn. mss.
 vulgò, pridie eum die.
 18. Eo feci, ut ego. Est à Dec. Torn. habet, eo feci ut ego, vulgò, eo feci ut
 aliter, &c.
 19. Discidio. Vulg. discidio.
 20. Ut vini vel. Corruptio hæc est ex Dec. in vulgatis est, ut vini
 quod Man. non percipiens legebat cum Pantagur viri.
 21. Vel Metellæ vel omnium malorum. Corrad. Viç. Man. Lamb. & alii
 reperuerunt, malorum, pro eo quod erat in vulgatis, nam, pro, vel Me-
 tellæ, Tor. habet, vel in Metellæ, ut à Bos. et vel Lamb. vel in Metellæ, un-
 de Monstrolienis noster locum corruptum suspicatus, conjicit esse le-
 gendum, vel tabularum novarum, vel ut in nam expugnationum metus, vel o-
 mnium malorum. Pantagur legebat, vel victoria, vel omnium malorum.
 22. Ipse videtur denunciare. Sequens est codices luos Bos. vulg. ipse.
 23. Detestatu in. Conjecturam Bos. adjuvant: corruptus
 lectiones suorum codicum. n. Torn. et 23. Audemus enim detestatu in
 di generamus. Man. emendavit De Fata resp. à dii. quod vulgò receptum
 est.
 24. Ut ut hoc. A vulgatis saltem, ut abest.
 25. Tumne vini abusus nascetur, an prius ego. Vulg. cum ne vim abusus na-
 scetur &c. Pantagur legebat, an prius ego ab istis nascetur; Man. vero, tumne,
 cum ab ipse nascetur, an prius ego. Jun. etiam conjicit, quom ab ipse na-
 scetur, an prius ego; & id autem locum ex mss. collatione.

L. Qua

CICERO ATTICO, S.

QUAE dudum ad me, & quae etiam ad me, bis ad Tulliam de me scripsisti, ea sentio esse vera. eo sum miserios, (etsi nihil videbatur addi posse) quod mihi non modo irasci gravissima injuria accepta, sed ne dolere quidem impune liceat. quare istuc feramus. quod cum tulerimus, tamen eadem erunt perpetuenda, quae tu ne acciderent, ut caveamus, mones. ea enim est à nobis contracta culpa, ut omni statu, omnique populo eundem exitum habitura videatur. sed ad meam manum redi: dehinc enim haec occultius agenda. vide quoque etiam nunc de testamento, quod tum factum, cum illa quærerere coepit. non credo te commorari, neque enim rogarit, ne me quidem. sed quasi ita sit: quoniam si in sermonem jam venisti, poteris eam monere, ut alicui committat, cujus extra periculum hujus belli fortuna sit. equidem tibi potissimum velim, si idem illa vellet: 7 quam quidem celo miseram, me in hoc timere de illo altero. Scio equidem vanire nunc nil posse: sed seponi & occultari possunt, ut extra cuiquam sint eam, quæ impendit. Nam quod scribitis, nobis nostra & tua Terentia fore parata: tua credo: nostra quæ poterit esse? de Terentia autem (mitto cetera, quæ sunt innumerabilia) quid ad hoc addi potest? scripseras, ut n. s. xii. permutaret; tantum esse reliquum de argento. misit illa cetero mihi, & adscripsit, tantum esse reliquum: cum hoc iam parvum, de parte detraxerit, perspicis quid in maxima te fecerit? Philotimus non modo nullus venit, sed ne per litteras quidem, aut per nuntium certiore facit me, quid egerit. Epheso qui veniunt, ibi se eum de suis controversiis in jus aduentem vidisse nuntiant: quæ quidem (ita enim verisimile est) in adventum Caesaris fortasse rejiciuntur. ita aut nihil puto eum habere, quod putet ad me celerius perferendum, & de te magis esse despectum: aut, etiam si quid habet, id, nisi omnibus suis negotiis confectis, ad me se referre non curat, ex quo magnum equidem capio dolorem, sed non tantum, quantum videor debere. nihil enim mea minus interesse puto, quam quid illinc afferatur. id quamobrem, te intelligere si certe scia. Quod me mo-

nes de vultu & oratione ad tempus accommodanda; etsi difficile est, tamen imperarem mihi, si mea quidquam interesse putarem. Quod scribis, litteris putare Africanum negotium confici posse: velim scriberes, cur ita putares: mihi quidem nihil in mentem venit, quare id putem fieri posse; tu tamen, velim, si quid erit, quod consolationis aliquid habeat, scribas ad me, sin, ut perspicio, nihil eris, scribas id ipsum, ego ad te, si quid audiero citius, scribam. Vale. 111. Id. Sext.

CICERO ATTICO, S.

Facile assentior tuis litteris, quibus exponis pluribusque verbis nullum te habere consilium, quo à te possim juvari. consolatio certe nulla est, quæ levare possit dolorem meum. nihil est enim contractum casu. nam id esset ferendum, sed omnia frimus iis erroribus, & miseriis & animi & corporis quibus proximo utinam mederi maluissent, quam obesse. quoniam neque consilii tui, neque consolationis cujusquam spes ulla mihi ostenditur; non quæram hæc à te posthac. 13 tantum velim, ne intermitas: scribas ad me. quidquid veniet tibi in mentem, cum habebis, cui des, & dum erit, ad quem des: quod longum non erit. Illam discesse Alexandria, rumor est non firmus, ortus ex Sulpicii litteris, 14 quas cuncti postea nuntii confirmant: quod verum, an falsum sit, quoniam mea nihil interest, utrum malim, nescio. Quod ad te jam pridem de testamento scripsi; 15 apud Evrigas illas velim; ut possint advertas. 16 ego hujus miserissima facultate confectus confictor. nihil unquam 17 simile natum puto: cui si qua te consulere aliquid possum, cupio à te admoneri. video eandem esse difficultatem, quam in consilio dato ante: tamen hoc me magis sollicitat, quam omnia. In pensione secunda cœci fuimus, alium mallet, sed præterit te oro, ut in perditu rebus, si quid eogi, confici potest, quod sit in tuto, ex argento, neque satis multa ex suspellectile, des operam. jam enim mihi videtur adesse extremum, nec ulla fore conditio pacis, eaque, quæ sunt, etiam sine adversario peritura, hæc etiam, si videbitur, cum Terentia 18 loquere oportune. non queo omnia scribere. Vale. 111. Non. Quint.

Ooo 2

M. Tvl.

1. Quæ dudum. Epist. hæc in Lamb. editione XXXII. est.
 2. Quæ etiam ad me, bis ad Tulliam. Lectio hæc est à Dec. Cris. & Terentia vulgaris est: quæ verum ante hunc ad Tulliam, quod corruptum a-groscens ex Speciani libro reperit, & quæ etiam ad meam Tulliam.
 3. Sed ad meam manum redi, de his enim hæc auctoritas. Ex Dec hoc est: vulgo, ad meam manum redi, ut in manu hæc, & quod Man. improbans, emendabat ex Speciani libro, ad meam manum redi. Iun. legit, ad meam manum redi, ut in manu hæc, &c.
 4. Non credo te commorari, utque enim rogarit, ut me. Hunc locum sic ex- sed. Bos emendavit vulgo, non credo te commorari, utque enim rogarit, ut me, &c. Pantag. corrigebat, non credo te commorari, utque enim rogarit. Iun. conjicit, non credo te commorari, &c.
 5. In fortuna venisti. Ita Vvald. lib. & præfert Man. illi alteri in fra- gmentum venisti.
 6. Quæres. Verus lib. Vrf. habet, berere.
 7. Quoniam quidem vela. Male in quibusdam aucto- ribus.
 8. De tua Terentia. Lamb. & tua Tullia, cui facile assentiret Bos. si id veritas alicujus libri testimonio probaret.
 9. Ex te memore despectum esse, auctorem. Verus liber Eglv. ait et ma- gis despectum, ut vocem, &c.
 10. Non curat. Ita mavult Man. vulgo non curat.
 11. Satis scia. Vulg. coris scia.

12. Facile. Ep. hæc apud alios XIX. est.
 13. Tantum velim, ne intermitas. Vulgo, tantum velim ut pristinam hoc- esse intermiseris.
 14. Quas cuncti. Vvald lib. pro, cuncti, habet, cuncti, quod longe præ- fert illi alteri lectioni Lamb.
 15. Apud Evrigas illas velim, ut postea advertas. ex hujus miserissima facultate confectus confictor. Evrigas, hominem exploratæ fidei, cui tu- to credi potest. Torn. hæc ita referebat. Apud epistolæ velim, ut postea ad- vertas: Dec. sic. Apud epistolæ velim, ut postea advertas. &c. unde ita em- mendavit Bos. ut hic editum est: quem Iun. sequitur, quia illum mlt. Pal. utcumque juvant. Pantag. totum locum sic commode restituit: tui posse existimabar, si legeretur, Scripsi ad te epistolæ, velim ut postea, ad verum te- ge hujus miseriam ea facultate confictus confictor. Corrad. Lamb. & duo ce- jus amici operis junctis emendabant: Scripsi: apud te, quid postulat, tu- lim, ut postea, &c. vulgo legitur, apud epistolæ, velim, ut postea ego advertas hujus miseriam ea facultate confictus confictor.
 16. Ego hujus miserissima. Iun. pro, ego, reponit ego.
 17. Simile natum. Vvald. lib. ita legimus. cum judicium non inter- ponit Man. cum neque hanc neque illam lectionem porcipias.
 18. Loquere. Vulg. loquere.